

Posudek bakalářské práce

Název práce: Motivace žáků k učení v hodinách jazyků na gymnáziu

Autor: Lucie Slancová

Vedoucí práce: PhDr. Radka High, PhD.

Autorka se ve své práci zabývá tématem učební motivace žáků v jazykově profilovaných předmětech na gymnáziu. Práce má standardní strukturu, v teoretické části autorka pracuje s literárními zdroji a snaží se uvést čtenáře do problematiky motivace, empirická část je potom věnována kvalitativní analýze učitelského vnímání motivace a způsobů, jak učitelé motivují své žáky.

Teoretická část je strukturována přehledně, avšak i přes její poměrně velkou stránkovou dotaci (dvaadvacet stran) je její obsahový přínos poměrně omezený. Celkově text nepůsobí uceleně, v textu absentuje určitá logická gradace, která by mu dávala smysluplný směr. Čtenář si díky mnohdy velmi strohým, encyklopedickým formulacím, které působí jako „vytržené z kontextu“ a které autorka mnohdy již dále nerozvádí, musí domýšlet smysl a záměr sdělení.

K tomu zřejmě přispívá jednak určitá jazyková neobratnost (nevhodné obraty a formulace, např. „Později se práce zaměří na motivace, které může využívat učitel přímo ve školní třídě.“ na str. 16 nebo „Poznávací motivace se dají i oživit, a to například novostí...“ na str. 28), ale zdá se, že mnohdy zřejmě i nepochopení základních principů a souvislostí referovaných teoretických pojmů a východisek (např. „Nevědomá motivace se mnohdy synonymně nazývá iracionální. V realitě to znamená, že člověk ví, proč se v dané situaci zachoval nějakým způsobem. Avšak občas jsou to jeho pouhá prohlášení, aby se vyhnul výčítkám svého svědomí“ na str. 20).

Kapitola „Vývojové období žáků na gymnáziu“ svým obsahem nezapadá do celého textu. Zde prezentované informace by mělo smysl zařazovat v případě, že se k nim autorka bude nějak vztahovat v dalším textu, alespoň v rámci diskuze.

Autorka na str. 32 uvádí, že „Cílem šetření bakalářské práce je, jak jsou motivováni žáci ve výuce jazyků na gymnáziu a jak s motivací pracují učitelé.“ První jmenovaný cíl však na základě zvoleného výzkumného designu nelze naplnit. Autorka si dále položila dvě výzkumné otázky: „Jak učitelé jazyků vnímají motivaci?“ a „Jak učitelé motivují své žáky?“. Za účelem jejich zodpovězení potom zvolila metodu polostrukturovaných rozhovorů s následnou analýzou dat s využitím otevřeného kódování. Celkem dotazovala sedm učitelek jazyků na jednom gymnáziu. Na str. 33 autorka uvádí, že v rámci rozhovorů bylo položeno 19 otázek, v textu jich však uvádí pouze 17.

Samotná analytická práce potom vykazuje určité slabiny. Předně čtenář nabývá dojmu, že získaná data nebyla dostatečně vytěžena a že výroky autorky jsou spíše v rovině popisné než interpretační. Prezentace výsledků je vedena bez zjevné logiky a působí nepřehledně a nesourodě. Vedle textu, který je věnován rozboru výpovědí dotazovaných vzhledem ke dvěma výzkumným otázkám autorka zařazuje další samostatný, jinak strukturovaný text referující o tzv. „dílčích tématech“, která dle autorky vznikla „na základě otevřeného kódování“. Tato témata autorka nazvala např. „důležitost motivace“, „co nemotivuje“ či „kdo se hůře

motivuje“. Přestože data nebyla maximálně vytěžena a některé zajímavé momenty nabízející se k interpretaci nebyly využity, dílčí prezentované výsledky jsou zajímavé a z hlediska zvýšení míry originality práce se jeví jako přínosné. To se týká např. stati týkající se učitelského emočního prožívání interakcí s motivovanými žáky nebo rozboru základních principů, které učitelé využívají k motivování žáků (str. 40-41). Celkově se však z práce nedozvídáme příliš nového, jednotlivé závěry jsou vedeny spíše v obecné a zjednodušující rovině, stejně tak jako diskuze zjištěných výsledků, ve které se příliš nedařilo propojit obě části bakalářské práce.

Z hlediska jazykové úrovně práce obsahuje velké množství gramatických a stylistických chyb.

Otázky k diskuzi:

Výzkum byl zaměřen na učitelské vnímání motivace a způsoby motivování žáků ze strany učitele v hodinách nejen cizích jazyků, ale také českého jazyka. Ukázaly se v tomto ohledu z hlediska výzkumných otázek nějaké rozdíly? A pokud ne, daly by se nějaké předpokládat? V jakých oblastech?

V poslední kapitole autorka rozebírá téma učitelovy „znalosti žáka“. Jaké všechny zdroje informací má učitel o žákovi k dispozici? A na základě čeho může učitel odhadovat motivační strukturu a motivační zaměření žáka?

Jaké všechny faktory mohou hrát roli v žákovské motivaci k učení jazyků? Co všechno může být důvodem k tomu, že se žáci ve škole jazykům učí?

S jakými motivačními problémy na straně žáků se učitel jazyků může nejčastěji setkat? A které z nich lze z pozice učitele řešit snadněji a které hůře a proč?

Závěr: Bakalářská práce obsahuje velkou řadu slabin a nedostatků, nicméně při úspěšné obhajobě může být považována za splnění základních požadavků na závěrečné práce. Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 7. 1. 2022

Mgr. Ing. Denisa Urbanová